

Î N C H E I E R E

26 august 2020

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Primăria satului Crăsnășeni, raionul Telenești, reprezentat de avocatul Vadim Marchitan,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” împotriva Consiliul sătesc Crăsnășeni și Primăria satului Crăsnășeni, raionul Telenești, Agenția Servicii Publice, intervenienți accesorii Oficiul teritorial Orhei al Cancelariei de Stat, Aparatul Președintelui raional Telenești privind anularea actelor administrative, radierea înscrierilor din registrul bunurilor imobile, recunoașterea valabilității dreptului de proprietate și repunerea în aceste drepturi, recunoașterea ca neîntemeiat refuzul eliberării actelor și obligarea eliberării actelor, împotriva deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 03 august 2017 Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Consiliul sătesc Crăsnășeni, Primăria satului Crăsnășeni, raionul Telenești și Oficiul Cadastral Teritorial Telenești privind anularea actelor administrative, constatarea faptelor și a dreptului de proprietate asupra imobilelor.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” a dobândit legal și cu bună-credință dreptul de proprietate asupra construcțiilor hidrotehnice ale bazinelor acvatică „Crăsnășeni-1” și „Crăsnășeni-2”, care le-a procurat, și a pepinierii din satul Crăsnășeni, pe care le-a construit în mod autorizat din mijloace proprii.

Terenurile de sub ape ale acestor construcții le-a primit în posesie și folosință legal și cu bună-credință, iar dreptul său asupra acestor bunuri imobile l-a înregistrat la organul cadastral, conform legislației pertinente, fiind înregistrare în proprietatea privată a Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova”, cu atribuirea numerelor cadastrale XXX, XXX, XXX.

Construcțiile hidrotehnice ale bazinelor acvatice „Crăsnășeni-1” și „Crăsnășeni-2” au fost dobândite în baza tranzacției de vânzare-cumpărare de la Combinatul Piscicol din Telenești în baza dispoziției sovietului raional Telenești de deputați ai norodului nr. 2/6.6 din 22 februarie 1989, iar prin hotărârea nr. 7/24 din 21 iulie 1989 a fost aprobat proiectul transmiterii terenurilor de sub ape ale bazinelor acvatice indicate și s-a aprobat actul comisiei de evaluarea costului construcției bazinelor acvatice în sumă de 30 912 ruble și transmitere-primire a bazinelor din 23 februarie 1989 și 19 iulie 1989, iar reclamanta și-a onorat obligația de plată, achitând în volum deplin prețul construcției hidrotehnice nominalizate, potrivit estimărilor făcute de comisie, precum și alte cheltuieli suplimentare subsidiare solicitate (de pierderi și beneficii comerciale), toate fiind transferate pe contul Combinatului Piscicol Telenești al comitetului executiv a sovietului de deputați ai nordului din raionul Telenești, suma totală achitată însumând 35 178 ruble (pentru construcțiile hidrotehnice ale ambelor bazine), ce constituia o sumă impunătoare pentru acea perioadă, iar faptul transferării banilor în contul achitării pentru construcțiile hidraulice se confirmă și prin confirmarea eliberată de directorul Combinatului Piscicol Telenești nr. 15/01 din 29 iunie 2004.

Transmiterea bazinelor acvatice (a construcției hidrotehnice în proprietate și a terenului de sub ape în folosință) a fost coordonată și cu Combinatul de producere „Molrîba” a comitetului „Gosagroprom” prin scrisoarea nr. 362 din 23 august 1989, iar atribuirea terenului a fost înregistrată și inserată în dosarul nr. 261 din 1989 pentru obiectul înregistrat în 1989 la „Moldgiprozem” (predecesoarea Institutului de Proiectare și Organizare a Teritoriului din cadrul Agenției Relații Funciare și Cadastru a Republicii Moldova), cu nr. 3-154, conform rigorilor actelor normative de atunci.

Ulterior a fost emisă hotărârea Consiliului de Miniștri al RSS Moldovenești nr. 251 din 25 octombrie 1989, prin care s-au transmis și terenurile de sub ape ale bazinelor sus-indicate în posesia și folosința permanentă a reclamantei, conform legislației la acea vreme, deoarece terenurile atunci erau proprietate publică a statului.

Construcțiile hidrotehnice procurate a lacului „Crăsnășeni-1” și a lacului „Crăsnășeni-2” au fost luate la bilanțul contabil al societății încă din anul 1989, fiind achitat deplin și impozitul funciar în toată această perioadă, fapt confirmat documentar, iar dreptul de proprietate al reclamantei asupra acestei construcții hidrotehnice, precum și dreptul de folosință a terenului de sub ape, a fost înregistrat inițial la „Moldgiprozem”, iar mai târziu, după declararea suveranității și independenței Republicii Moldova, au survenit un șir de reforme, legislația în domeniu a fost modificată în repetate rânduri, atât cea care prevedea reglementări în domeniul bazinelor acvatice (inițial Codul apelor, apoi Legea apelor, Legea fondului Piscicol), cât și cea care prevedea reglementări în domeniul înregistrării bunurilor imobile și a drepturilor asupra bunurilor imobile, fiind formate oficii cadastrale conform Legii cadastrului bunurilor imobile. S-au modificat și reglementările cu privire la proprietatea asupra terenurilor, fiind delimitată atât în proprietate publică a statului sau a autorităților publice locale, cât și cea privată.

După promulgarea și intrarea în vigoare a Legii privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor, terenurile de sub ape ale bazinelor acvatice enunțate au fost delimitate ca fiind proprietate publică a statului, conform procesului-verbal cu

privire la delimitarea terenurilor proprietate publică din 28 noiembrie 2001 și aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1679 din 24 decembrie 2002.

Astfel, dreptul său de proprietate asupra construcțiilor hidrotehnice nu a fost contestat sau stins, iar dreptul de folosință asupra terenurilor de sub ape ale bazinelor acvatice a fost reactualizat și reatribuit prin Hotărârea Guvernului nr. 1201 din 06.11.2001 cu privire la unele măsuri pentru reglementarea utilizării bazinelor acvatice și reînregistrat deja și la Organul Cadastral Telenești, dovada fiind extrasul din Registrul bunurilor imobile nr. 1212 din 16 iunie 2003, eliberat de către Organul Cadastral Orhei, potrivit căruia terenului de sub ape a bazinului acvatic „Crăsnășeni-1” cu suprafața de 29,9490 ha, i-a fost atribuit numărul cadastral XXX, iar construcției hidrotehnice amplasate pe el, pe care a procurat-o în anul 1989, i s-a atribuit numărul cadastral XXX

Potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile nr. 1216 din 16 iunie 2003, eliberat de Organul Cadastral Orhei, terenului de sub ape a bazinului „Crăsnășeni-2”, cu suprafața de 31,3997 ha, i-a fost atribuit numărul cadastral XXX, iar construcției hidrotehnice amplasate pe acesta, pe care a procurat-o în anul 1989, i s-a atribuit numărul cadastral XXX. Faptul înregistrării dreptului de proprietate al reclamantei asupra construcțiilor hidrotehnice ale bazinelor acvatice „Crăsnășeni-1” și „Crăsnășeni-2” se confirmă și prin certificatul eliberat de Întreprinderea de Stat „Cadastru” în aprilie 2017.

Cu referire la construcțiile hidrotehnice pe care se află pepiniera din satul Crăsnășeni, reclamanta a invocat că terenul pentru construirea pepinierii a fost atribuit în baza deciziei sovietului raional Telenești de deputați ai norodului prin hotărârea Consiliului de Miniștri ai RSS Moldovenești nr. 173 din 23 aprilie 1980 și actului de stat pentru dreptul de folosire a pământului din perioada respectivă, iar instalațiile hidrotehnice, ce alcătuiesc pepiniera, au fost construite din mijloacele reclamantei în baza unui proiect, înregistrat și la Organul Cadastral Telenești în baza actului de dare în exploatare din 26 decembrie 1985, aprobat prin dispoziția Comitetului executiv Telenești nr. 85a din 18 decembrie 1985, fiind înregistrat la Organul Cadastral Telenești cu nr. 5721-1/03 din 13 iunie 2003, fiindu-i atribuit după înregistrare un singur număr cadastral – XXX.

Potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile nr. 1211 din 16 iunie 2003, eliberat de Organul Cadastral Orhei, terenul de sub apele bazinelor acvatice pe care a fost amplasată pepiniera construită de reclamantă, cu suprafața de 2470 ha, i s-a atribuit numărul cadastral XXX, iar construcția hidrotehnică amplasată pe acesta a fost înregistrată conform actului de dare în exploatare din 26 decembrie 1985 cu numărul cadastral XXX. Dreptul de proprietate asupra construcției hidrotehnice a fost înregistrat pe numele reclamantei, fiind activ inclusiv din anul 2017 și în baza actului de dare în exploatare din 26 decembrie 1985, aprobat prin dispoziția comitetului executiv Telenești, nr. 85 din 18 decembrie 1985, fiind înregistrat la organul cadastral Telenești cu nr. 5721-1/03 la 13 iunie 2003.

Reclamanta a încercat să actualizeze datele cadastrale și dreptul său asupra construcțiilor sus-menționate din satul Crăsnășeni și să reperfecteze actele și datele conform circumstanțelor noi, numerotației cadastrale noi și cerințelor noi, însă ulterior a aflat din datele cadastrale expuse pe pagina web www.cadastru.md, că după delimitări și actualizări, terenul de sub ape a lacurilor „Crăsnășeni-1” și „Crăsnășeni-2”, au fost incluse în masive cadastrale, corespunzător cu numerele cadastrale XXX și XXX și figurau ca proprietate publică a statului.

Terenurile de sub ape ale bazinelor acvatice nu figurau pe harta publică de pe site-ul www.cadastru.md, motive pentru care, pentru a clarifica situația și a actualiza modificările la Oficiul Cadastral Teritorial, s-a adresat cu cerere de actualizare a planului geometric, de eliberare a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și de reînregistrare a bunurilor imobile, deoarece numerele vechi cadastrale nu le mai puteau regăsi pe hartă. Astfel datele primite au dus-o în nedumerire, deoarece, pe de o parte, prin conținutul scrisorii organului cadastral nr. 01-01/483/15/14692 din 14 septembrie 2015, terenurile au fost delimitate ca proprietate publică a statului, iar materialele de delimitare efectuate, aveau caracter de recomandare și, din acest motiv, urmează a fi efectuate lucrările de apartenență a terenurilor solicitate, deoarece este dificil de apreciat proprietarul acestora (este proprietate publică a statului sau a autorității publice locale), fapte similare fiindu-le comunicate și de întreprinderea de stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului” prin scrisoarea nr. 01-6- 01/1057 din 21 august 2015.

Totodată, din conținutul certificatului nr. 0002/17/5782 din 21 aprilie 2017 al Întreprinderii de Stat „Cadastru”, construcțiile hidrotehnice sunt active și sunt înregistrate pe numele reclamantei, având numerele cadastrale XXX, XXX, XXX și XXX (casa vânătorului).

Aționând în modul recomandat prin scrisorile indicate, s-a adresat către Consiliul local cu cererea nr. 02-04/276 din 25 septembrie 2015, solicitând acordul pentru executarea lucrărilor cadastrale de identificare a apartenenței și delimitare a terenurilor bazinelor acvatice de sub ape din masivele cu numerele cadastrale XXX și XXX, deoarece Consiliul local și Primăria au delimitat aceste terenuri, însă, fără înștiințarea reclamantei și le-a înregistrat la organul cadastral, iar dreptul de proprietate asupra acestor terenuri a fost înregistrat ca proprietate publică a satului Crăsnășeni, a autorității publice locale.

S-a adresat cu cererea nr. 02-04/89 din 16 martie 2017 privind autentificarea dreptului de folosință și eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, necesare actualizării datelor și reînregistrării în registrul bunurilor imobile, actualizări ce au fost dictate de schimbarea proprietarului public al deținătorului de teren și a numerelor cadastrale, iar pentru actualizările cadastrale era necesar de coordonat hotarele și de prezentat titlul corespunzător de autentificare a dreptului deținătorului de teren în condițiile art. 13 alin. (7), 15 și 20 Codul funciar, cerere soluționată prin decizia Consiliului local nr. 5/7 din 12 mai 2017, prin care primarul a fost obligat să informeze reclamanta privind soluționarea cererii, după consultările cu reprezentanții organelor abilitate, dispoziție pe care primarul satului Crăsnășeni nu a executat-o, deoarece potrivit răspunsului acestuia nr. 02/1-19- 134 din 27 iunie 2017, Consiliul local nu a adoptat nici o soluție la cererea reclamantei și primarul nu are competență să decidă.

A aflat de la reprezentantul Organului Cadastral Telenești și din conținutul certificatului din 06 iunie 2017, eliberat de organul cadastral Telenești, despre pierderea dreptului său de proprietate asupra construcțiilor hidrotehnice din satul Crăsnășeni ca urmare a înregistrării actului de inventariere a bunurilor imobile proprietate publică din domeniul public din 30 martie 2017, emis de Primăria satului Crăsnășeni și aprobat prin decizia Consiliului sătesc Crăsnășeni nr. 4/3 din 28 aprilie 2017, și modificării numerelor cadastrale convenționale anterior înregistrate ale acestor construcții cu altele noi.

În aceste condiții, la 06 iunie 2017 a adresat Primăriei satului Crăsnășeni o cerere, prin care a solicitat să i se comunice actele ce au stat la baza modificărilor titularului dreptului de proprietate asupra construcțiilor sale hidrotehnice, iar la 09 iunie 2017 a fost înaintată cererea prealabilă nr. 02-04/183, prin care s-a solicitat anularea actelor administrative ce au deposedat-o de proprietate, cerere completată după comunicarea actelor solicitate la 05 iulie 2017. Concomitent, s-a adresat și organului cadastral în vederea repunerii sale în drepturi.

Consideră că actele indicate au fost emise abuziv și ilegal, cu înregistrarea lor la oficiul cadastral teritorial Telenești, fără înștiințarea și participarea reclamantei, deși autoritățile publice locale cunoșteau că nu sunt proprietari ai bunurilor imobile supuse inventarierii, fiind încălcat un drept fundamental, garantat de Constituție și de CEDO.

După inventarierea făcută arbitrar de către Primaria satului Crăsnășeni și aprobarea de către Consiliul sătesc Crăsnășeni, precum și înregistrarea cadastrală fără știrea reclamantei în calitate de proprietar al construcțiilor hidrotehnice, au survenit următoarele modificări: construcției hidrotehnice a bazinului acvatic „Crăsnășeni-1”, ce avea inițial numărul cadastral XXX, i s-a acordat numărul cadastral XXX; construcției hidrotehnice a bazinului acvatic „Crăsnășeni-2”, ce avea inițial numărul cadastral XXX, i s-a acordat numărul cadastral XXX; construcțiilor hidrotehnice al pepinierii, înregistrate inițial cu un singur număr cadastral XXX, i s-a acordat trei numere cadastrale: XXX, XXX, XXX, iar despre dreptul de proprietate al reclamantei asupra acestor construcții nu se mai menționează, fiind abuziv specificat doar că este proprietate publică a satului Crăsnășeni.

Consideră că Primăria satului Crăsnășeni și Consiliul sătesc Crăsnășeni, și-a atribuit ilegal prin actele contestate dreptul de proprietate publică asupra construcțiilor hidrotehnice nominalizate, fără să fi dobândit acest drept în condițiile prevăzute de art. 1 alin. (6) și art. 2 ale Legii cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, deposedând ilicit reclamanta de proprietatea sa privată, ce a fost dobândită legal și deținută neîntrerupt începând cu anii 1980.

La cererea prealabilă nr. 02/1-19-148 din 07 iulie 2017 a primit la 17 iulie 2017 răspunsul Consiliului sătesc Crăsnășeni, prin care i s-a comunicat despre refuzul de a admite cererea prealabilă și de anulare a actelor contestate, fiind anexată decizia nr. 8/8 din 03 iulie 2017, iar prin răspunsul Primarului satului Crăsnășeni la cererea prealabilă nr. 02/1-19-159 din 31 iulie 2017, i s-a comunicat că nici actul de inventariere a bunurilor imobile proprietate publică din domeniul public din 30 martie 2017 nu va fi anulat, deoarece proprietarul terenului de sub ape la momentul actual este satul Crăsnășeni și nici titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru terenurile de sub ape nu poate fi emis, fără decizia Consiliului sătesc Crăsnășeni.

La cererea reclamantei adresate organului cadastral Telenești nr. 02-04/201 din 06 iulie 2017, prin care s-a solicitat anularea înregistrării dreptului de proprietate asupra construcțiilor hidrotehnice vizate, proprietate privată a reclamantei și cărora li s-au atribuit alte numere cadastrale, pârâțul respectiv, prin răspunsul nr. 01-21/117 din 19 iulie 2017 a comunicat că aceste modificări pot fi făcute doar în baza unei hotărâri judecătorești.

Solicită reclamanta, inclusiv prin cererile de concretizare a pretențiilor, anularea actului de inventariere a bunurilor imobile proprietate publică din domeniul

public din 30 martie 2017, emis de Primăria satului Crăsnășeni și decizia Consiliului sătesc Crăsnășeni nr. 4/3 din 28 aprilie 2017 ca fiind ilegale și neîntemeiate; radierea din registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate înscris neîntemeiate după satul Crăsnășeni, raionul Telenești asupra construcțiilor hidrotehnice ale pepinierii din satul Crăsnășeni, înregistrate cu numerele cadastrale XXX, XXX, XXX, construcției hidrotehnice a bazinului acvatic „Crăsnășeni-1” din satul Crăsnășeni, înregistrată cu numărul cadastral XXX și a construcției hidrotehnice a bazinului acvatic „Crăsnășeni-2” din satul Crăsnășeni, înregistrată cu numărul cadastral XXX, recunoașterea ca fiind valabile și repunerea în drepturile de proprietate asupra bunurilor imobile; construcțiile hidrotehnice ale pepinierii din satul Crăsnășeni, înregistrate inițial cu un singur număr cadastral convențional (provizoriu) XXX, substituite ulterior cu numerele cadastrale (permanente) XXX, XXX, XXX, construcției hidrotehnice a bazinului acvatic „Crăsnășeni-1” din satul Crăsnășeni, înregistrată inițial cu numărul cadastral convențional (provizoriu) XXX, substituit ulterior cu numărul cadastral (permanent) XXX, construcției hidrotehnice a bazinului acvatic „Crăsnășeni-2” din satul Crăsnășeni, înregistrată inițial cu numărul cadastral convențional (provizoriu) XXX, substituit ulterior cu numărul cadastral (permanent) XXX; recunoașterea ca fiind neîntemeiat refuzul privind eliberarea actelor juridice necesare pentru retransmiterea în folosință (cu titlu de suprafață) a terenurilor de sub ape ale bazinelor acvatice ale pepinierii și lacurilor „Crăsnășeni-1” și „Crăsnășeni-2” (ce rezultă din decizia Consiliului sătesc Crăsnășeni nr. 5/7 din 12 mai 2017 privind cererea Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” nr. 02-04/89 din 16 martie 2017 și decizia nr. 8/8 din 03 iulie 2017 privind refuzul de anulare a deciziilor nr. 5/7 din 12 mai 2017 și nr. 4/3 din 28 aprilie 2017); recunoașterea dreptului și interesului legitim de folosință (cu titlu de suprafață) al reclamantei asupra terenurilor de sub ape ale bazinelor acvatice din satul Crăsnășeni, raionul Telenești, constituit pentru complexul pepinierii în temeiul hotărârii comitetului executiv Telenești al sovietului raional de deputați ai norodului nr. 18/4 din 14 septembrie 1979 și hotărârii Consiliului de Miniștri al RSS Moldovenești nr. 173 din 23 aprilie 1980, iar pentru bazinele acvatice „Crăsnășeni-1” și „Crăsnășeni-2” în temeiul hotărârii comitetului executiv al sovietului de deputați ai norodului din raionul Telenești nr. 7/24 din 21 iulie 1989 și a hotărârii Consiliului de Miniștri al RSS Moldovenești nr. 251 din 25 octombrie 1989; obligarea autorității publice locale a satului Crăsnășeni, raionul Telenești să emită și să elibereze actele juridice necesare (fie titluri de autentificare a dreptului deținătorului de teren în temeiul art. 13 alin. (7) și art. 20 Cod funciar, art. art. 28 alin. (1) lit. a) și b), 59 alin. (1) din Legea cadastrului bunurilor imobile), fie să încheie contracte de suprafață în temeiul art. 443 alin. (1), (2) Cod civil, privind retransmiterea în folosință cu titlu de suprafață și reînregistrarea la organul cadastral Telenești pentru terenurile sub ape, aferente construcțiilor hidrotehnice, și anume pentru terenurilor de sub ape din fondul apelor ale pepinierii, înregistrate în registrul bunurilor imobile cu numerele cadastrale XXX, cu suprafața de 10,5719 ha, XXX, cu suprafața de 6,7121 ha, XXX cu suprafața de 4,4797 ha, terenului de sub ape a bazinului acvatic „Crăsnășeni-1”, înregistrat în registrul bunurilor imobile cu numărul cadastral XXX, cu suprafața de 29,7454 ha, terenului de sub ape a bazinului acvatic „Crăsnășeni-2”, înregistrat în registrul bunurilor imobile cu numărul cadastral XXX, cu suprafața de 31,5034 ha.

Prin încheierea din 30 noiembrie 2017 a Judecătorei Orhei, sediul Central a fost atras în calitate de intervenient accesoriu Oficiul teritorial Orhei al Cancelariei de Stat (f.d. 13-14, vol.II).

Prin încheierea din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Orhei, sediul Central a fost admisă cerința Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” cu privire la asigurarea acțiunii, cu aplicarea sechestrului pe bunurile imobile și anume construcțiile hidrotehnice din satul Crăsnășeni, raionul Telenești ale bazinelor acvatice, înregistrate în Registrul bunurilor imobile cu numerele cadastrale XXX, XXX, XXX, XXX, XXX, precum și terenurile de sub ape, pe care se află aceste construcții hidrotehnice, cu numerele cadastrale XXX. S-a interzis pârâților Consiliul local Crăsnășeni și Primăria satului Crăsnășeni de a transmite terțelor persoane bunurile imobile în litigiu (f.d. 18-19, vol.II).

Prin încheierea din 19 ianuarie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central, la cererea reprezentantului reclamantei, în proces a fost atras în calitate de intervenient accesoriu Aparatul Președintelui raional Telenești (f.d. 28-29, vol.II).

Prin hotărârea din 19 decembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 45-46, vol.III).

Pentru a decide astfel instanța de fond a constatat că contrar argumentelor reclamantei, în perioada RSS Moldovenești, toate bazinele acvatice cu construcțiile ingineresti se aflau în proprietatea statului, și nicidecum nu s-au aflat în proprietatea Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” și nici nu puteau fi transmise în folosință pe termen nedeterminat. Concomitent, instanța a reținut că reclamanta nu a prezentat acte juridice emise în condițiile legislației în vigoare, care ar proba dreptul de posesie și folosință asupra terenurilor de sub ape sau a bazinelor acvatice „Crăsnășeni-1” și „Crăsnășeni-2”, limitându-se la simple argumente declarative și la unele decizii emise pe timpul Uniunii Sovietice, care la moment sunt caduce, fiind în contradicție cu prevederile legislației în vigoare și care nu pot servi ca probe pentru recunoașterea drepturilor pretinse de reclamantă.

Instanța a menționat că reclamanta pretinde că la 13 iunie 2003 a înregistrat la OCT Telenești dreptul de folosință referitor la construcțiile ingineresti ale bazinelor acvatice „Crăsnășeni-1” și „Crăsnășeni-2”, temeiul înscrierii fiind Hotărârea Guvernului nr. 1202 din 08 noiembrie 2001, însă această hotărâre a fost declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 17 din 05 august 2003, astfel i-a fost retras dreptul de folosință a Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” asupra bazinelor acvatice. Totodată în Hotărârea Guvernului nr. 1202 din 08 noiembrie 2001 nu s-a indicat nimic referitor la construcțiile ingineresti.

Referitor la pepiniera piscicolă litigioasă, instanța a reținut că pe lângă procesul-verbal de recepție finală era necesar de prezentat și dovada că terenul pe care sunt construite construcțiile ingineresti sunt date în arendă de proprietarul terenului, la caz de către Guvernul Republicii Moldova, teren care însă Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” nu-l deținea la acel moment. Astfel legislația în vigoare prevede posibilitatea înregistrării construcțiilor ingineresti numai după proprietarul terenului pe care acestea au fost construite.

Instanța a concluzionat că Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” nu a avut înregistrat în mod legal careva drepturi de proprietate și/sau de posesie atât asupra construcțiilor ingineresti hidrotehnice, pepinierii, cât și a terenurilor de sub ape, din care considerent pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate, iar actele administrative emise de Consiliul local Crăsnășeni sunt emise legale, nefiind stabilite circumstanțe care ar duce la nulitatea acestora.

La 21 decembrie 2018 Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” a depus apel nemotivat, iar la 26 februarie 2019, conform indicațiilor din încheierea de a nu da curs din 06 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a depus apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, în termenul stabilit de lege.

Prin încheierea din 22 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a aplicat Agenției Servicii Publice amendă în mărime de 20 unități convenționale pentru neprezentarea probelor revendicate în conformitate cu art. 216 alin. (1) lit. c) Codul administrativ (f.d. 185-187, vol.III).

Prin decizia din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost casată integral hotărârea din 19 decembrie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central și s-a emis o decizie nouă prin care, cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” s-a admis parțial.

A fost anulat actul de inventariere a bunurilor imobile proprietate publică din domeniul public din 30 martie 2017, emis de Primăria satului Crăsnășeni și Decizia Consiliului sătesc Crăsnășeni nr. 4/3 din 28 aprilie 2017 ca fiind ilegale. S-a radiat din registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate înscris pe numele satului Crăsnășeni, raionul Telenești asupra construcțiilor hidrotehnice ale pepinierii din satul Crăsnășeni, raionul Telenești, înregistrate cu numerele cadastrale XXX, asupra construcției hidrotehnice a bazinului acvatic „Crăsnășeni-1” din satul Crăsnășeni, raionul Telenești, înregistrată cu numărul cadastral XXX și asupra construcției hidrotehnice a bazinului acvatic „Crăsnășeni-2” din satul Crăsnășeni, raionul Telenești, înregistrată cu numărul cadastral XXX.

A fost repus în dreptul de proprietate Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” asupra bunurilor imobile: construcțiile hidrotehnice ale pepinierii din satul Crăsnășeni, raionul Telenești, înregistrate inițial cu un singur număr cadastral convențional (provizoriu) XXX substituie ulterior cu numerele cadastrale XXX; a construcției hidrotehnice a bazinului acvatic „Crăsnășeni-1” din satul Crăsnășeni, raionul Telenești, înregistrată inițial cu numărul cadastral convențional (provizoriu) XXX, substituit ulterior cu numărul cadastral XXX și a construcției hidrotehnice a bazinului acvatic „Crăsnășeni-2” din satul Crăsnășeni, raionul Telenești, înregistrată inițial cu numărul cadastral convențional (provizoriu) XXX, substituit ulterior cu numărul cadastral XXX.

S-a recunoscut ca fiind neîntemeiat refuzul Consiliului sătesc Crăsnășeni și al Primăriei satului Crăsnășeni de legalizare a dreptului de folosință al Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova”, dobândit anterior cu titlu gratuit asupra terenurilor de sub ape ale bazinelor acvatice din satul Crăsnășeni, cu eliberarea actelor confirmative de autentificare a acestor drepturi.

S-a obligat Consiliul local și Primăria satului Crăsnășeni ca în baza cererii formulate de Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” privind legalizarea dreptului de folosință al Asociației asupra terenurilor de sub ape ale bazinelor acvatic, pepinierii din satul Crăsnășeni, să inițieze și realizeze procedura administrativă și să se expună prin emiterea actului administrativ individual asupra cererii, ținând cont totodată de opinia juridică exprimată în prezentul act judecătoresc.

În rest, pretenția privind obligarea Consiliului local și Primăriei satului Crăsnășeni să elibereze titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren sau contractele de constituire a dreptului de suprafață, pentru terenurile enunțate, s-a respins ca neîntemeiată.

Referitor la pretențiile Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” privind recunoașterea ca fiind valabile și repunerea în drepturile de proprietate asupra bunurilor imobile: construcțiile hidrotehnice ale pepinierii din satul Crăsnășeni, construcției hidrotehnice a bazinului acvatic „Crăsnășeni-1” din satul Crăsnășeni, construcției hidrotehnice a bazinului acvatic „Crăsnășeni-2” din satul Crăsnășeni, instanța de apel a reținut că, reieșind din prevederile art. 80-90/1, 132, 238, Cod civil (în vigoare până la 12.06.2003, respectiv la data realizării raportului juridic litigios), art. 320 alin. (1) Cod civil (în vigoare din 12 iunie 2003) și art. 509 alin. (1) Cod civil (în vigoare din 01 martie 2019), art. 1 din Legea privind calitatea în construcții, art. 59 alin. (1) al Legii cadastrului bunurilor imobile, cât și faptul că Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” avea în actul de recepție calitatea de investitor (asimilat proprietarului și potrivit anexei nr. 5 la Regulamentul de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 285 din 23 mai 1996) în construirea pepinierii din satul Crăsnășeni, și fiind beneficiarul folosinței terenului atribuit pentru construirea acestuia în baza hotărârilor autorităților abilitate, a dobândit dreptul de proprietate asupra construcției hidrotehnice a acestuia prin prisma principiului instituit de lege privind dobândirea dreptului de proprietate privată asupra bunului construit pentru sine din mijloace financiare proprii. Colegiul a reiterat că dreptul de proprietate al Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” asupra construcției hidrotehnice, fiind dobândit în baza actului de recepție din 26 decembrie 1985 (anterior intrării în vigoare a legii cadastrului bunurilor imobile) a fost înregistrat în registrul bunurilor imobile la 23 iunie 2003. Prin urmare, Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” beneficia din data dobândirii dreptului de proprietate de protecția dreptului de proprietate dobândit legal, drept garantat ulterior de art. 1 al Primului Protocol la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului, art. 46 al Constituției Republicii Moldova și art. 315-316 Cod civil (în vigoare la data înregistrării dreptului de proprietate).

Instanța de apel a conchis că, aceeași protecție urmează a fi oferit și dreptului de proprietate al Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” asupra construcțiilor hidrotehnice a bazinului acvatic „Crăsnășeni-1” din satul Crăsnășeni, și a bazinului acvatic „Crăsnășeni-2” din satul Crăsnășeni, or, potrivit înscrisurilor anexate la dosar Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” a dobândit dreptul de proprietate asupra acestora în baza unei tranzacții de vânzare-cumpărare, realizată în

baza hotărârilor Comitetului executiv al Comitetului Raional Telenești de deputați ai poporului nr. 2/6.6 din 22 februarie 1989 și nr. 7/24 din 21 iulie 1989 și actele de evaluare, de transmitere-predare din 19 iulie 1989 și 20 iulie 1989, precum și prin achitarea de către asociație a valorii imobilelor cumpărate. Prin urmare, Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” a dobândit dreptul de proprietate în baza unei tranzacții legale de înstrăinare, drept ce a fost înscris în registrul bunurilor la 23 iunie 2003.

Subsecvent, Colegiul a constatat că radierea din registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate în contextul în care actele ce au stat la baza efectuării înscrierilor respective nu au fost anulate și nu a avut loc o expropriere în sensul art. art. 501 și 536 Cod civil (în vigoare din 01 martie 2019), art. 316 și 337 Cod civil (în vigoare la data radierii drepturilor respective ale apelantei), a privat ilicit Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” de drepturile de proprietate nominalizate.

Colegiul a reținut și faptul că prin procesele-verbale de executare a lucrărilor și facturilor fiscale prezentate, Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” a suportat cheltuieli pentru întreținerea imobilelor, situație ce confirmă și realizarea de către aceasta a componentelor dreptului de proprietate – posesia și folosința.

Referitor la pretențiile Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” privind radierea din registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate înscris neîntemeiate după satul Crăsnășeni, raionul Telenești asupra construcțiilor hidrotehnice ale pepinierii din satul Crăsnășeni, înregistrate cu numerele cadastrale XXX, XXX, XXX, construcției hidrotehnice a bazinei acvatic „Crăsnășeni-1” din satul Crăsnășeni, înregistrată cu numărul cadastral XXX și a construcției hidrotehnice a bazinei acvatic „Crăsnășeni-2” din satul Crăsnășeni, înregistrată cu numărul cadastral XXX, Colegiul a specificat că în temeiul art. 504 alin. (1) și (2), 505 alin. (1) și (2) Cod civil (în vigoare la data înaintării acțiunii), substituirea în registrul bunurilor imobile, respectiv radierea dreptului de proprietate al Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” asupra bunurilor imobile indicate a fost realizată în lipsa unui temei legal, situație ce a impus necesitatea dispunerii radierii înscrierilor noi privind dreptul de proprietate al autorității publice locale a satului Crăsnășeni. Or, în contextul în care dreptul de proprietate al organizației asupra imobilelor nu a fost pierdut de aceasta în modul stabilit de lege, efectuarea unei înscrieri noi privind aceleași drepturi dar în privința unui nou titular este contrară normelor legale.

Instanța de apel a concluzionat și privind temeinicia pretenției privind anularea actului de inventariere a bunurilor imobile proprietate publică din domeniul public din 30 martie 2017, emis de Primăria satului Crăsnășeni și decizia Consiliului sătesc Crăsnășeni nr. 4/3 din 28 aprilie 2017 ca fiind ilegale și neîntemeiate.

În acest context, Colegiul a relevat că prin actele sus-indicate autoritatea publică locală și-a atribuit dreptul de proprietate asupra construcțiilor hidrotehnice cu numerele cadastrale XXX, XXX, XXX, cu atribuirea acestora în proprietatea publică din domeniul public. Însă, Consiliul sătesc și Primăria satului Crăsnășeni, raionul Telenești nu au prezentat instanței de judecată acte ce ar confirma dobândirea legală de către aceste autorități a dreptului de proprietate asupra bunurilor nominalizate. Instanța a constatat și faptul că dispozițiile legale invocate de Consiliul sătesc și Primăria satului Crăsnășeni, raionul Telenești în actele sale

privind atribuirea dreptului de proprietate, și anume prevederile art. 14 alin. (2) lit. z), 77 și 81 ale Legii privind administrația publică locală, art. 1, 2 și 24 ale Legii contabilității, Legii privind finanțele publice locale, art. 10/1 al Legii privind administrarea și deetatizarea proprietății publice și ordinul Ministerului Finanțelor nr. 60 din 29 mai 2012, nu oferă intimaților dreptul de a retrage din proprietatea persoanei juridice bunurile ce au fost dobândite de acesta legal.

Cu referire la pretenția privind recunoașterea ca fiind neîntemeiat refuzul de legalizare a dreptului de folosință al Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova”, dobândit anterior cu titlu gratuit asupra terenurilor de sub ape ale bazinelor acvatice din satul Crăsnășeni, cu eliberarea actelor confirmative de autentificare a acestor drepturi, instanța de apel a reținut că în condițiile în care Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” este proprietarul construcțiilor hidrotehnice, aceasta deține și dreptul de folosință exclusivă asupra terenului din fondul apelor și a apelor pentru piscicultură din lacurile vizate, caracterul exclusiv al acestui drept fiind stabilit expres de lege, pe când refuzul autorităților de a legaliza dreptul de folosință, dobândit anterior cu titlu gratuit asupra terenurilor de sub ape ale bazinelor acvatice din satul Crăsnășeni, cu eliberarea actelor confirmative de autentificare a acestor drepturi contravine legislației, constatare ce denotă temeinicia pretenției nominalizate.

Pretenția privind obligarea Consiliului local și Primăriei satului Crăsnășeni să elibereze Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren (sau contractele de constituire a dreptului de suprafață) pentru terenurile de sub ape din fondul apelor ale pepinierii, terenului de sub ape a bazinului acvatic „Crăsnășeni-1”, terenului de sub ape a bazinului acvatic „Crăsnășeni-2”, a fost admisă parțial, instanța de apel invocând că controlul judecătoresc în procedura administrativă este limitat la verificarea legalității acțiunilor/inacțiunilor/actelor autorităților publice, iar la caz pretenția nu poate fi satisfăcută în formula solicitată în lipsa unei proceduri administrative inițiate și realizate de către autoritatea abilitată, urmând ca intimații să fie obligați, ca în baza cererii Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” să inițieze și realizeze procedura administrativă și să se expună prin emiterea actului administrativ individual asupra cererii.

La 04 mai 2020 Primăria satului Crăsnășeni, raionul Telenești, reprezentat de avocatul Vadim Marchitan, a depus recurs nemotivat, iar la 22 mai 2020 motivarea recursului, împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea integrală a deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei decizii noi, prin care acțiunea depusă de Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” să fie respinsă ca neîntemeiată, cu menținerea hotărârii din 19 decembrie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată, emisă contrar legislației în vigoare, fără a constata și elucida toate împrejurările și circumstanțele cauzei, cu aplicarea eronată a normelor dreptului material și procesual.

A indicat că instanța de apel și-a motivat eronat soluția, aplicând toate legile materiale a trei Coduri civile, în vigoare în diferite perioade și a Legii privind calitatea în construcții, constatând că Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” deținea dreptul de proprietate asupra

construcțiilor hidrotehnice. La materialele cauzei însă, nu există nici un act juridic valabil ce ar confirma dreptul de proprietate a asociației asupra construcțiilor hidrotehnice. Totodată deoarece aceste construcții sunt imobile, urma să fie prezentate ca probe extrase din Registrul privind confirmarea dreptului de proprietate asupra construcțiilor hidrotehnice. În acest context, a menționat că în extrasele din Registrul bunurilor imobile din 16 martie 2003 cu nr.1211, 1212, 12116, prezentate de Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova” nu se indică că asociația deține construcții hidrotehnice, ci se referă exclusiv la mențiuni privind dreptul de proprietate și folosință a terenurilor și a bazinelor acvatice.

A specificat că instanța de apel anulând actul de inventariere a bunurilor imobile proprietate publică din domeniul public din 30 martie 2017 emis de Primăria satului Crăsnășeni și decizia Consiliului s.Crăsnășeni nr.4/3 din 28 aprilie 2017, nu a luat în considerare faptul că autoritățile publice locale au acționat în strictă conformitate cu prevederile art. 9 alin. (1) lit. d), f), art. 10/1 a Legii privind administrarea și deetatizarea proprietății publice nr. 121 din 04.05.2007, art. 11, 16, 17, 187, 22 a Legii privind delimitarea proprietății publice nr. 29 din 05.04.2018.

A indicat că instanța de apel a apreciat arbitrar probele, în timp ce la materialele cauzei nu există nici o probă ce ar confirma dreptul de proprietate asupra construcțiilor hidrotehnice, or Primăria Crăsnășeni este proprietarul absolut a terenului fondului de apă, iar iazul și construcția hidrotehnică este un bun indivizibil.

Instanța de apel a aplicat prevederile art. 28 alin. (7) al Legii fondului piscicol și a declarat ilegal refuzul de a legaliza dreptul de folosință asupra terenurilor după Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova”, însă consideră că acest articol este caduc, care contravine legilor organice și Constituției, de vreme ce încalcă dreptul de proprietate a autorităților publice locale, or acest articol obligă necondiționat darea în folosință a terenului și a apelor proprietarului construcției hidrotehnice.

A evidențiat faptul că instanța de apel și-a bazat motivarea din decizie pe acte prezentate în limba rusă, care nu au fost traduse în limba de stat, ceea ce constituie temei de casare în baza art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă.

La 23 iunie 2020 Primăria satului Crăsnășeni a depus recurs suplimentar, solicitând casarea integrală a deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, ca fiind neîntemeiată și nefondată, cu menținerea hotărârii din 19 decembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central, ca fiind întemeiată și fondată.

A menționat că instanța de apel nu a indicat în decizie motivele respingerii unor probe și admiterii altor probe, astfel fiind încălcat principiul motivării obligatorii a deciziilor.

Analizând Hotărârea de Guvern nr.1202 din 08 .11.2001, inclusiv și a Hotărârii Curții Constituționale, consideră că bazinele acvatice 1 și 2 , situate în s. Crăsnășeni, îi aparțin cu drept de proprietate Primăriei, autorității publice locale, și nicidecum nu poate fi proprietatea Asociației Obștești „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova”. Or, în cazul respectiv, Primăria s.Crăsnășeni, în mod evident a fost deposedată de proprietate, ceea ce este o încălcare vădită a normelor materiale din Codul civil, cât și contravine protocolului nr. 1 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului.

La 26 iunie 2020 în adresa intimațiilor a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Primăria s.Crăsnășeni, r-nul Telenești, reprezentată de avocatul Vadim Marchitan.

La 22 iulie 2020 Oficiul teritorial Orhei al Cancelariei de Stat a depus referință la cererea de recurs, indicând că având în vedere calitatea sa de intervenient accesoriu și atribuțiile prevăzute de lege a Oficiului, urmează să se expună doar la capătul de acțiune referitor la legalitatea actelor administrative remise spre verificare de la autoritățile publice locale.

A menționat că în adresa Oficiului a parvenit spre controlul de legalitate decizia Consiliului sătesc Crăsnășeni nr. 4/3 din 28 aprilie 2017 „Cu privire la examinarea actului de inventariere a bunurilor imobile proprietate publică din domeniul public”, În rezultatul verificării decizia a fost considerată legală or, conform art. 101 alin. (1) al Legii nr. 121-XVI din 04.05.2018 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, autoritățile administrației publice centrale și locale efectuează inventarierea bunurilor proprietate publică și, în baza listelor de inventariere, asigură delimitarea acestora atât după apartenență - (de stat/locală), cât și pe domenii (public/privat), în modul și în termenele stabilite de Guvern. Totodată aceste decizii servesc drept temei pentru înregistrarea primară a bunurilor respective în registrul bunurilor imobile.

A concluzionat că autoritatea publică a acționat legal prin adoptarea deciziei nr. 4/3 din 18 aprilie 2017 „Cu privire la examinarea actului de inventariere a bunurilor imobile proprietate publică din domeniul public”.

La 31 iulie 2020 Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova”, reprezentată de avocatul Sergiu Crudu, a depus referință la cererea de recurs.

A indicat că recurenta și-a exprimat doar nedumerirea față de soluția dată în instanța de fond și cea de apel, invocând în cererea sa de recurs, unele motive denaturate sau înțelese de ea greșit și formale, sau motive, care însă nu pot servi drept temei de sine stătător pentru casarea actelor de dispoziție date anterior în această cauză.

Prin urmare, consideră recursul ca inadmisibil și vădit neîntemeiat, iar din acest motiv solicită să se dispună recunoașterea inadmisibilității sau respingerii recursului depus de Primăria s.Crăsnășeni, r-nul Telenești, reprezentată de avocatul Vadim Marchitan.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Aici, Completul reține că potrivit pct. 1 din Anexa la Dispoziția nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, pe durata stării de urgență termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar, dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020.

Conform art. 1 din Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova privind declararea stării de urgență nr. 55 din 17.03.2020, s-a declarat stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 17 martie – 15 mai 2020.

Totodată, potrivit pct. 8 din Anexa la Dispoziția nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele care se suspendă de drept aflate în curs la data instituirii prezentei stări de urgență, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență.

Prin urmare, reieșind din prevederile sus-menționate, completul de admisibilitate consideră că, la demararea căii de atac a fost respectat termenul prevăzut de lege, deoarece decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 23 ianuarie 2020 în lipsa recurențelor.

Ulterior decizia integrală a fost expediată în adresa părților la proces (f.d. 47, vol. IV) și a fost recepționată la 10 aprilie 2020 de către Primăria s.Crăsnășeni, r-nul Telenești, fapt confirmat prin avizul de recepție a corespondenței anexat la materialele cauzei (f.d. 51, vol.IV).

În această ordine de idei, pornind de la faptul că starea de urgență a fost declarată pentru perioada 17 martie 2020 – 15 mai 2020, iar conform anexei dispoziției Comisiei pentru situații excepționale a R. Moldova nr. 1 din 18 martie 2020, termenul de procedură care a început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ, constată că Primăria s.Crăsnășeni, r-nul Telenești, reprezentată de avocatul Vadim Marchitan, a declarat recursul la 04 mai 2020, expediind prin poșta electronică recursul nemotivat, iar la 06 mai 2020 recursul motivat. Recursul se consideră depus în termenul prevăzut de lege, or a fost depus în perioada stării de urgență.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a

cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În context, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurentă este inadmisibilă.

În conformitate cu art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de către Primăria satului Crăsnășeni, raionul Telenești, reprezentată de avocatul Vadim Marchitan, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu

Victor Burduh